

He performs the מצוה בעילת and separates – בועל בעילת מצוה ופורש

OVERVIEW

The גמרא later states¹ that this ברייתא is supportive of ר' יוחנן who maintains that even though there is no mourning on יו"ט, nevertheless the אבל must observe the מצוה regarding laws which affect him privately. The גמרא states that we derive this support to ר"י from 'הוא ישן בין האנשים וכו' which the ברייתא mentions. תוספות discusses why we cannot find support to ר"י from other rulings of this ברייתא.

קודם שיקבר המת² אבל לאחר שנקבר לא כדאמרינן בסמוך³ דברים של צינעא נוהג -
Before the deceased is buried he may perform the מצוה בעילת, however, after the burial, he is not permitted to be בועל בעילת מצוה (since he is already an אבל), as ר"י rules shortly that the private rules of mourning apply (even on יו"ט) -

ודייק לה⁴ מדקתני כל אותן הימים הוא ישן בין האנשים⁵ כולי -
And the גמרא infers that our ברייתא concurs with ר' יוחנן (regarding שבצנעה), since the ברייתא states, all those days (of the המשתה ימי and the following שבעת ימי אבילות), he sleeps among the men, etc.

תוספות responds to a difficulty:

מיהו מרישא דהכא לא הוה מצי למידק דדוקא כשהמת בחדר הוא דשרי בעילת מצוה -
However, from the רישא of the ברייתא here (which states 'מכניסין את המת לחדר וכו' (and the deceased is in the room (and the אבילות did not begin) is he permitted the מצוה בעילת; however once the מת is buried and אבילות began, he is not permitted the מצוה בעילת, which (seemingly) supports the view of ר"י that (הוא ישן וכו') ספא (of שבצנעה נוהג ר"י that דברים שבצנעה נוהג ר"י)?!

תוספות responds:

דמצי לדחויי דבועל בעילת מצוה היינו אפילו לאחר שחל עליו אבילות -

¹ See footnote # (3 &) 4.

² At this point he is considered an אונן, but not an אבל, which he becomes after the burial.

³ Later, on this עמוד the גמרא cites ר' יוחנן that if someone is an אבל during יום טוב, he must observe privately (like refraining from marital relationships) the laws of אבילות (even though that publicly there is no אבילות on יו"ט). Similarly here, after the burial, even though that it is his (personal) יו"ט, nevertheless he must observe אבילות of דברים and cannot be בועל (even the מצוה בעילת). See 'Thinking it over' # 1.

⁴ The גמרא states: אמר ר' יוחנן דאמר רבי יוחנן אע"פ שאמרו אין אבילות (but not from בועל בעילת מצוה הוא ישן וכו') (הוא ישן וכו') ספא (of שבצנעה נוהג ר"י that דברים שבצנעה נוהג ר"י)?!

⁵ We are concerned that if they will be together he will be בועל her; proving that he is שבצנעה.

⁶ The question is why this inference is not valid.

Because the גמרא could reject this inference and insist that בועל בעילת מצוה can be even after the אבילות took effect on them. ⁷

asks: תוספות

אבל קשה לרבינו שמשון בן אברהם אמאי לא דייק מדקתני ופורש -

However the רשב"א has a difficulty; why cannot the גמרא infer the support to ר"י, since the ברייתא states, ופורש, -

מכלל דנוהג דברים של צינעא מדלא התיר אלא בעילת מצוה דוקא⁸ -

בעילת מצוה specifically, but afterwards he is פורש since he is in אבילות, which supports the view of ר"י that we are שבצינעה ביו"ט that ר"י is only inferred from the סיפא of ונוהג אבילות בדברים שבצינעה. Why do we infer it (only) from the סיפא of ונוהג אבילות בדברים שבצינעה?!

answers: תוספות

ואומר רבינו יצחק דהוה מצי למימר פורש משום דם בתולים כדאמרינן בפרק תינוקות (מדה דף סה,ב), -
And the ר"י answered that we cannot infer from פורש, for we can say that he is פורש because of דם בתולים, as the גמרא states in פרק תינוקות⁹, but not because of אבילות -
אבל מהוא ישן בין האנשים דייק שפיר דהוי משום אבילות -

However there is a proper inference from בין האנשים הוא ישן that the prohibition is because of אבילות (and not because of דם בתולים) -

דאי משום נדות כיון דבעיל אשתו ישנה עמו כדאמר רב יוסף בסמוך¹⁰ -

For if the prohibition is because of נדות (דם בתולים), he would not be required to sleep בעילת מצוה (otherwise she would not be a נדה), since he was already בעיל the מצוה, בין האנשים, for his wife may sleep by him (even if she is a נדה) as רב יוסף rules shortly -

offers an additional proof that הוא ישן is because of אבילות and not because of נדות: תוספות

ועוד דכל אותן הימים משמע דבכולהו הוי חד טעמא דהיינו משום אבילות¹¹ -

⁷ We can explain the ברייתא as follows; the חופה and the חופה for the purpose of the חופה; then we bury the מת, and afterward the חתן is מצוה בועל בעילת מצוה. The ברייתא does not state explicitly when the בועל בעילת מצוה takes place. Therefore there is no inference from here to support ר"י.

⁸ Even if we maintain that the בעילת מצוה may take place after the burial, nevertheless the היתר is limited to the בעילת מצוה only, but not afterward; proving the ruling of ר"י.

⁹ After the בעילת מצוה (where he is [usually] דם מוציא) he must be פורש seven days as if she were a נדה. This is an דם נדות the מדאורייתא, איסור מדרבנן, for דם בתולים is not considered נדות.

¹⁰ A husband is permitted to be in the same room with his נדה wife and we are not concerned that they will have relations (therefore נדות cannot be the cause why הוא ישן וכו'), however by אבילות (which is not as strict a prohibition as נדה), even if בעל, nevertheless הוא ישן וכו' for we are concerned that they will be intimate.

¹¹ By time we reach the seven days of אבילות, there is no more איסור נדה (which lasts only seven days); they are

And furthermore the phrase **כל אותן הימים** (which include all fourteen days of **הוא** and **שמחה** and **אבילות**), **indicates that by all of these days there is one reason why הוא ישן, which is because of אבילות.**

תוספות concludes:

והשתא¹² מקילינן טפי באנינות¹³ דאורייתא מבאבילות דרבנן -

And now it turns out that **we are more lenient regarding אנינות which is a** **מדרבנן - דאורייתא, than by אבילות, which is only**

מידי דהוה אנעילת סנדל ועטיפת הראש וכפיית המטה:

This is similar to the prohibition of **wearing shoes**, the obligation of **wrapping the head** with a **טלית**, **and turning over the beds**, which are observed during the **אבילות** period but not during **אנינות** (we are stricter by **אבילות** more than **אנינות**).

SUMMARY

It is possible to assume that **בעיל מצוה** is after the burial, and **פורש** is because of **דם בתולים**. It is only because of **הוא ישן וכו'** that we derive the rule that **דברים** **אנינות** more than by **אבילות**. We are stricter by **אנינות** more than by **אבילות**. **שבצנעה נוהג**.

THINKING IT OVER

1. How does תוספות conclude that the **בעילת מצוה** must be before the burial?¹⁴ Perhaps it can be even after the burial and when ר"י rules that **שבצנעה נוהג** it refers to the other **בעילות**, but not to the **בעילת מצוה**!¹⁵

2. second proof that תוספות **הוא ישן וכו'** is on account of **אבילות** and not because of **דם בתולים** is that **דבכולהו הוה חד טעמא**.¹⁶ Perhaps it is because of **דם בתולים** and the reason they are separated in the **אבילות** is because she cannot go to the **מקוה** since she is in **אבילות**!¹⁷

separated only because of **אבילות** and the same reason is for the **שבעת ימי המשתה** (because of **בצינעה**). See 'Thinking it over' # 2.

¹² Now that we say that the **בעילת מצוה** can take place only before the **מת** is buried (when he is an **אונן**), but not after the **מת** is buried (when he is an **אבל**), this shows that we are stricter by **אבילות** than by **אנינות**.

¹³ The laws of **אנינות** (which are **מדאורייתא**) are in effect from when the **מת** dies until he is buried.

¹⁴ See footnote # 3.

¹⁵ See מהרש"א.

¹⁶ See footnote # 11.

¹⁷ See פנ"י and מהריב"ן.